УДК 351.861

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ

Остапенко А.О., здобувач вищої освіти, НУЦЗ України
НК – Неклонський І.М., к.військ.н., НУЦЗ України

В умовах повномасштабної війни пошук постраждалих під завалами зруйнованих будівель набув критичної важливості. Сучасна практика аварійно-рятувальних робіт передбачає комплекс методів пошуку серед яких є актуальним кінологічний. [1] Застосування спеціально навчених собак-рятувальників дозволяє значно прискорити процес обстеження руйнувань, особливо коли постраждалі знаходяться на значній глибині.

Основою тактики застосування кінологічних розрахунків є грамотне зонування території. Відповідно до нормативних вимог [2], район пошуку розподіляється на зону «А» (ділянка найбільш ймовірного знаходження постраждалих) та зону «Б» (прилегла територія). Проте формального розподілу недостатньо. Аналіз показує, що критичним фактором успіху є врахування аеродинаміки завалу: собака має працювати з навітряної сторони або під кутом до потоку вітру (оптимально близько 30°), що дозволяє «ловити» конус запаху на максимальній відстані. Ігнорування цього фактору зводить нанівець роботу навіть найдосвідченішого собаки [2].

Залежно від характеру руйнувань та щільності завалів, кінолог повинен обирати конкретний тактичний прийом, передбачений [2]. Для глибокого та щільного завалу найбільш результативним є «човниковий пошук» (зигзагоподібний рух з інтервалом проходів 1,5–10 м), який мінімізує ризик пропуску потерпілого. У складних умовах рельєфу, де пересування кінолога обмежене, застосовується «вільний пошук», коли собака працює самостійно, комбінуючи верхнє та нижнє чуття. Для швидкої розвідки великих площ або при неможливості чіткого розмежування зон доцільним є «фронтальний пошук» (пошук коридором). [2] Окремої уваги потребує інтеграція кінологічних розрахунків у загальний цикл аварійно-рятувальних робіт («робота - час тиші») з урахуванням фізіологічних обмежень собаки [2].

Таким чином, застосування кінологічних підрозділів вимагає відмови від шаблонних підходів. Результат досягається лише за умови поєднання чіткого зонування, вибору правильного методу пошуку («човниковий», «вільний» чи «фронтальний») та суворого дотримання режиму відпочинку тварин для збереження гостроти їхнього нюху.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аветісян В. Г., Грицина І. М., Остапов К. М., Шевченко С. М., Криворучко Є. М. Організація аварійно-рятувальних робіт : курс лекцій. Харків : НУЦЗ Укоаїни, 2024. 205 с. URL: https://ors.nuczu.edu.ua/images/13.10.11/15.pdf
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування кінологічних підрозділів ДСНС України під час проведення пошуково-рятувальних робіт : наказ ДСНС України від 17.09.2014 № 527. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527388-14#Text